Anul IV. — Nr. 8 15 Decemvrie 1940

ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Director: TRAIAN BRĂILEANU

CUPRINSUL

ARTICOLE

Traian Brăileanu . . . . Doctrina legionară şi ştiinţa

Liviu Stan . . . . Biserica şi Statul legionar

George Macrin . . . . . Organizarea „spaţiului vital"

Leon Ţopa . . . . Pentru cultura poporului

REVISTA CĂRŢILOR

C. Stoicănescu, Revoluţia lui Horia, Bucureşti 1940 *(I. B)*; *G. Breazul*, Culegere de studii muzicale „Melos"; *I. D. Petrescu*, Condacul naşterii Domnului *(L. R.)*; *Lt. Col. C. Atanasiu*, Ideologie şi răsboiu; Birocratismul şi calea raţionalizării muncii *(L. Ţ.)*.

REVISTA REVISTELOR

Cuvîntul studenţesc; Omul nou; Universul Literar; Vremea *(L. Ţ)*.

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, strada Atena 27
Telefon 5.86.74 (orele 12 — 13 şi 19 — 20)

7 Lei Exemplarul

Apar de două ori pe lună

Abonamentul pentru 1 an . . . . . . Lei 150
Exemplarul . . . . ,, 7

Fiecare număr va avea cel puţin 32 pagini

Manuscrisele nu se înapoiază

Inscris la Tribunalul Ilfov, Secţia I. Nr. 70/1940

ANUL IV. Nr. 8 15 Decemvrie 1940

Însemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU

Doctrina legionară și Știința socială

Știința, pentru a-și da roadele ce se așteaptă dela ea, trebue să-și îngrădească domeniul de cercetare cît se poate de lămurit. Unele ramuri ale „științei", sau cum se obișnuește a se spune, unele *științe*, au reușit să izgonească din cîmpul lor orice amestec de opiniuni, prejudecăți și preocupări în stare să tulbure teoria pură, înaintarea spre descoperirea adevărului. Matematica e considerată în primul rînd ca știință *pură*, despărțită de tot ce este părere sau credință. Adevărurile matematice sînt sau nemijlocit *evidente* sau pot fi *demonstrate*. Celelalte științe, așa se zice, sînt științe în măsura ce și adevăpie de tipul științei matematice, deci în măsura ce și adevărurile lor sint demonstrabile

Aceste consideratiuni au făcut să fie scoase din sfera științei toate teoriile cari nu împlinesc condițiunile cerute pentru *adevărata* știință. Pe de altă parte, cînd domeniul științei se lărgi tot mai mult, divizîndu-se după obiect în numeroase științe, postulatul matematizării își pierdu puterea. Științele empirice cuceriră tot mai mult teren și metoda inductivă ocupă un loc cu drepturi egale alături de cea deductivă. Astăzi constatăm chiar o colaborare rodnică între științele deductive și cele empirice, astfel că unitatea științei, cel puțin după metodă, e pe cale să se înfăptuiască din nou.

Dar mai grea este problema raportului între știință și practică și, mai ales în domeniul social și moral, a despărțirii științei de teorii neștiințifice.

Constituirea sociologiei ca știință s'a izbit de această dificultate chiar dela început și nici astăzi încă sociologii n'au ajuns la o limpezire definitivă a problemei. Nu prea dificilă a fost scoaterea *utopiilor* din sfera științei sociale. „Utopice" sînt toate teoriile și programele de reformă socială cari nu țin seama

nici de natura umană nici de condiţiile reale, istorice, în cari se desfăşoară viaţa omenească, individuală şi colectivă. Cînd autorii ei înşişi au conştiinţa clară că vreau să ne dea o plăsmuire a imaginaţiei lor, o descriere a unui Stat, de pildă, cum n'a fost nici nu va fi vreodată, avem în faţa noastră o utopie (după modelul dat de *Thomas Morus*) sau o *uhronie* (după termenul creat de *Renouvier*).

Sînt însă teorii cari cuprind elemente utopice, deoarece autorii, necunoscînd îndeajuns natura umană, pornesc în expunerea lor dela premise greşite. Dacă *Platon*, întemeiat pe o psihologie greşită, ne propune, în *Republica* sa, o organizaţie politică unde familia să fie desfiinţată spre a asigura devotamentul necondiţionat al ostaşilor şi conducătorilor Statului pentru binele obştesc, opera sa nu poate fi numită utopie.

Teoria sa poate fi îndreptată, corectată, ţinindu-se seama de cunoştinţele dobîndite în urmă. Aşa el însuş, în *Legile* sale, ne dă o nouă teorie cu mult mai *„realistă“*, iar Aristotel îşi întemeiază teoria politică pe întinse cercetări istorice şi monografice, eliminînd toate elementele utopice şi ferindu-se de construcţii raţionale, apriorice, lipsite de verificare empirică.

Dar cu toate străduinţele acestor străluciţi filosofi şi ale urmaşilor lor, cîmpul *ştiinţei* sociale a rămas neîncetat ameninţat de invazia unor *doctrine* sociale, îmbrăcate în haina ştiinţei. De aici au izvorît apoi confuzii teoretice şi, în urma lor, primejdii mari în practica socială: revoluţii şi războaie. Nu exagerăm. Doctrina socialistă-marxistă, de pildă, a aruncat în sec. XIX lumea civilizată în grozave frămîntări sociale şi a deslănţuit după războiul din 1914 — 1918 o revoluţie care a distrus milioane de vieţi omeneşti şi a oprit orice progres moral şi material al unei mari şi puternice naţiuni.

Dar sînt şi doctrine cari au oprit prăbuşirea unor popoare, înlesnindu-le să se ridice la viaţă nouă. Doctrina creştină a pus capăt destrămării morale a lumii antice; doctrina fascistă, cea naţional-socialistă şi cea legionară au scăpat Italia, Germania şi Romînia de haosul bolşevizării.

O doctrină, zicem prin urmare, este, judecînd-o după efectele ei practice, sau bună sau rea. O ştiinţă este însă sau adevărată sau neadevărată — şi nimic mai mult. Dar şi adevărul ei poate fi cunoscut din rezultatele ce le dă în aplicaţiunile ei practice. Aceste rezultate nu sînt nici bune nici rele, ci confirmă sau răstoarnă adevărul teoriei. Aşa sînt toate expe-

rienţele de laborator, toate observaţiile astronomice făcute pentru verificarea unor calcule etc. Tehnica umană se întemeiază pe aplicaţiunile practice ale ştiinţelor de tot felul sau, în general, artele cer cunoştinţe teoretice, cel puţin cunoaşterea concluziilor la cari au ajuns ştiinţele. Artistul nu trebue să cunoască metoda cu ajutorul căreia teoreticianul a demonstrat un adevăr, ci numai „formula" ce-i dă regula acţiunii sale. Un manual de tehnică cuprinde astfel de formule şi regule menite să-i dea tehnicianului (= artistului) mijloacele pentru înfăptuirea scopurilor ce-şi propune. O doctrină însă are menirea să-l determine pe om să aleagă un anumit scop sau anumite scopuri, convingîndu-l că numai aceste scopuri sînt *bune*. Doctrina se întemeiază deci pe consideraţiuni axiologice, pe o teorie a valorilor. Ea izvoreşte dintr'o concepţie despre viaţă şi lume, fie că această concepţie domină spiritele sau că doctrina ea însăş năzueşte a-i da omului o nouă concepţie, adică a-l *îndoctrina* în aşa fel ca să accepte altă ierarhie de valori decît cea existentă.

Teoriile filosofice (=metafizice) sînt, din acest punct de vedere, *doctrine*. Idealismul, materialismul, scepticismul sînt numiri menite să ne arate deosebirile doctrinale între filosofi, din cari rezultă deosebiri de atitudine în faţa problemelor ce ni le pune viaţa, mai ales în domeniul moral.

Dar, dela origine şi pînă în zilele noastre, dăinueşte tendinţa, izvorîtă chiar din inclinaţiunile naturale ale sufletului omenesc de a sprijini orice doctrină pe ştiinţă şi, pe de altă parte, de a-i da ştiinţei un caracter doctrinal (dogmatic). Această tendinţă se desvălue mai ales în domeniul social. Cînd o doctrină socială afirmă că ceeace propune ea ca scop de acţiune este nu numai bun ci şi adevărat, puterea ei de atracţie sporeşte, deoarece la valoarea afectivă a scopului urmărit se adaugă şi valoarea ce i se atribue „adevărului", cunoaşterii raţionale a lucrurilor.

Pe de altă parte, orice ştiinţă tinde a-şi spori prestigiul, arătînd că ceea ce a demonstrat ea ca adevăr, este şi un bine care contribue la sporirea fericirii, înlesnind o mai „bună" organizaţie socială, asigurînd o mai bună repartizare a bogăţiilor, etc.

In sociologie, caracterul doctrinal apare cînd se vorbeşte de sociologie catolică, protestantă, socialistă, fascistă etc., şi, într'o anumită măsură, şi cînd se vorbeşte de sociologie juridică, rurală, monografică, speculativă (ca şi cum sociologia ar

fi menită să ne dea regule pentru „îndreptarea“ normelor juridice, pentru „ridicarea satelor“, pentru constituirea unei ştiinţe a naţiunii etc.). Dar, după cele spuse de noi, sociologia este sau va fi *ştiinţă* numai întrucît îşi propune de a ne mijloci cunoaşterea faptelor sociale, fără prvire la scopul pentru a cărui înfăptuire avem nevoie de această cunoaştere.

Ştiinţa nu ne spune, dacă starea actuală a satelor e bună sau rea, ci noi cunoaştem, după ideea ce-o avem despre o stare bună (cum ar trebui să fie) în ce măsură starea actuală poate fi numită rea sau bună. In acelaş timp, ştiinţa explică de ce starea actuală (sau într'un anumit timp) este (sau a fost) aşa şi nu altfel şi ne mai arată (trecînd la concluzii practice), cum, cunoscînd cauzele, noi putem interveni pentru „îndreptarea“ lucrurilor.

Reformatorul social va găsi deci în ştiinţă cel mai puternic sprijin în străduinţa sa de a înfăptui *binele* şi *dreptatea*.

Reformatorul e reformator prin faptul că propovădueşte o doctrină, că propune un *ideal*.

Doctrina legionară e doctrina Căpitanului; a marelui reformator din timpurile noastre. Ea ne spune că pentru un Romîn suprema valoare o reprezintă *Patria*; că nici o jertfă nu e prea mare, cînd patria şi neamul sînt în primejdie.

Căpitanul a *îndoctrinat* tineretul in această credinţă, dar nu numai prin graiu şi scris, ci prin faptă pilduitoare.

Căpitanul nu scrie o sociologie legionară, ci cartea sa „Pentru Legionari” cuprinde doctrina sa, care se adresează sentimentului, nu raţiunii. El nu *demonstrează* că patria este suprema valoare, ci ne convinge, *pe noi Romînii*, că toată dragostea noastră, toată munca noastră, toată viaţa noastră trebue s'o dăruim Ţării şi Neamului. El nu ne spune, *de ce* trebue să ne iubim patria, aşa cum părinţii nu le demonstrează copiilor necesitatea dragostei între părinţi şi copii.

In această sferă, a valorilor, hotărăşte numai fapta, exemplul. Un om devine virtuos urmînd pilda celui ce întruchipează prin viaţa şi faptele sale virtutea.

Un reformator trebue să fie un educator, un *învăţător*. El ne învaţă în primul rînd *ce* trebue să facem şi, în urmă, cum trebue să procedăm în făptuirea noastră. Scopul mai întîiu şi apoi mijloacele; doctrina întîiu şi în al doilea rînd ştiinţa.

Pentru viaţa umană, pentru viaţa naţiunilor *doctrinele* au o valoare neasemuit mai mare decît ştiinţele.

Doctrinele determină soarta indivizilor şi a popoarelor.

Ştiinţele apar ca un element auxiliar, necesar fără îndoială, deoarece fără ştiinţe (cunoştinţe) doctrinele ar rămînea fără roade practice, ar fi expresia unor dorinţe şi năzuinţe ce n'ar putea fi împlinite.

Ştiinţele au deci o mare valoare, dar valoarea lor nu este decît *instrumentală*, nu intrinsecă. Enunţarea că ştiinţa reprezintă o valoare în sine, un scop în sine (a face ştiinţă pentru ştiinţă) a izvorît din deformarea profesională a savanţilor, a „intelectualilor puri".

Noi nu vrem să scădem valoarea ştiinţei, ci numai să-i definim lămurit rolul precum şi raportul ei cu doctrina. Pe de altă parte, noi vrem să înlăturăm confuzia celor două sfere, oprind astfel pretenţiile ştiinţei de a se înfăţişa ca doctrină, dar şi încercările doctrinei de a se substitui ştiinţei.

Insemnările sociologice şi-au statornicit dela început drumul : de a da *doctrinei* legionare tot sprijinul *ştiinţei* sociale şi, în acelaş timp, de a contribui la răspîndirea doctrinei Căpitanului, convinşi fiind că e singura învăţătură mîntuitoare pentru Ţară şi Neam.

A fost necesară pe vremuri apariţia revistei noastre, deoarece subt masca ştiinţei, Ţara era inundată de doctrine menite să distrugă sufletul tineretului romînesc. Trebuia restabilit prestigiul ştiinţei sociale, ferind-o să se compromită prin tovărăşii nemărturisite.

In felul acesta, doctrina legionară, izvorîtă din credinţă adîncă şi neprihănit spirit de jertfă, a avut şi va avea în ştiinţa socială cel mai bun instrument pentru organizarea comunităţii romîneşti *după idealul Căpitanului*.

TRAIAN BRAILEANU

Biserica în Statul legionar

Foarte puţini văd şi înţeleg în ceiace se cheamă Biserică ceiace trebue să se vadă şi să se înţeleagă, cu adevărat. Dar şi mai puţini trăesc ceiace trebue să se trăiască în Biserică.

Facem aceste două constatări pre cari desigur le-au făcut şi le fac împreună cu noi, toţi aceia cari şi-au pus problema Bisericii şi a rosturilor ei, fie din rîvnă sfîntă pentru Hristos, fie din nevoia de a-şi găsi un reazim, o axă stabilă în vîrtejul vieţii sau al speculaţiilor filosofice. Căci în mod serios numai aceste categorii de oameni îşi pot pune asemenea probleme.

In mişcarea legionară s'au întîlnit îngenunchind pe lespe-

zile sfintelor altare, rîvnitorii și *„nebunii pentru Hristos"* cu aceia pe cari naufragiile vieții comune și ale cugetării, i-au împins spre căutarea unui suport și a unei axe pe care să-și reazime viața spre a-i putea da un sens definit ce nu-l avea pentru ei viața de pînă aci.

Viața pentru a se desfășura normal spre țintele ei firești, trebue să ție seama de realitățile cari o constitue și de acelea cari o împlinesc sau o realizează deplin în rosturile pe cari i le-a dat creatorul și ziditorul ei.

Numai contarea cu aceste realități nu poate duce la descifrarea sensului vieții și la identificarea țintelor ei.

Empiria comună cea mai simplă ne vădește o cauză transcendentă a vieții, din care derivă două elemente constitutive ale ei. Un element care o face să se miște pe un plan terestru și altul care o ridică pe un tărîm mai înalt dîndu-i aripi pentru un sbor continuu spre descătușare din condițiile terestrului.

Aceste două elemente îl fac pe om, și omul nu-și poate găsi sensul real al vieții în niciuna din ele considerate pentru sine independent, ci numai în amîndouă.

Desconsiderarea unuia din aceste două elemente înseamnă încercare de sustragere și de abdicare dela calitatea de om și dela ființa omenească, înseamnă conflicte cu firea, care-și impune totuș legile, pe cari nu le putem evita, trăind în cadrul ei; înseamnă amputarea vieții chiar, stingerea ei, sau în cazul cel mai bun, deplasarea sensului ei, răvășire și deraiere dela scopul acestei vieți. Deci lipsirea de sens real a vieții și rătăcire sau barare a drumului spre țintele ei firești

Viața este un bun fără egal, căci ea ne este condiție pentru toate bunurile de rîvnit, prin trăire, prin lumină, prin muncă, prin luptă, prin jertfă, prin moarte, prin înviere și prin mîntuire.

Această viață, condiție firească a devenirii și a împlinirii ei depline, a desăvîrșirii ei, deci a mîntuirii, n'o putem disprețui în niciuna din cele două elemente constitutive ale sale. Ele sunt deopotrivă de bune și de necesare.

Desvoltate în cadrul legilor firești cari le guvernează, ele ne duc la o maximă perfecțiune posibilă în imanență. Această perfecțiune ne poate atinge sub conducerea și controlul unei conștiente și organizate puteri pămîntești, a puterii de stat. Acesta și este rostul unei puteri de stat, care nu e nici profitoare si nici trădătoare, ci deplin conștientă și umană.

Intrucît o astfel de putere de stat și-ar atinge în chipul

maxim posibil omeneşte scopul, ea ne-ar da un tip de om fără îndoială superior, şi un stil de viaţă corespunzătoare acestui tip de om, şi prin aceasta s'ar oferi fiinţii omeneşti condiţiile cele mai propice pentru creaţie, pentru desvoltare pînă la limita posibilă a condiţiilor naturale ale vieţii. Omul ar atinge în acest chip o stare de fericire pe care n'o atinge azi şi după care aleargă cu toată truda şi cu toate puterile sale.

Dar această stare de fericire îl mulţumeşte oare?

Dacă viaţa omenească s'ar mişca pe un singur plan, pe acela terestru desigur realizîndu-se deplin şi atingînd fericirea în condiţiile acestui plan, omul şi-ar găsi pacea şi mîntuirea, n'ar mai avea nimic de rîvnit. Cum însă această viaţă se mişcă printr'un element constitutiv al său şi pe alt plan superior ce nu-şi găseşte împlinirea în condiţiile celui terestru, iată că fericirea lui implică sau reclamă pe lîngă realizarea deplină într'un cadru pămîntesc o altă realizare pe un alt tărîm propriu acestui element, tărîm ale cărui scări noi le urcăm pînă la un punct, iar dincolo, cu mijloacele propriei noastre fiinţe, nu mai putem înainta. Atingem în acest urcuş o zonă, cu altă atmosferă, care ne ameţeşte şi ne doboară sau ne înalţă şi ne deschide alte înălţimi.

Respiraţia noastră ni se tae şi fiinţa ni se sufocă, sau ni se dau puteri pentru o respiraţie mai largă prin care ne cuminecăm cu alte puteri întăritoare şi elevatoare.

Căderea ne desorientează şi ne răpeşte şi bruma de fericire pe care-am gustat-o ridicîndu-ne pînă la această zonă a existenţii. Ancorarea în zona zenitului ne dă lumină nouă, ne dă un sens nou vieţii şi o nouă fericire calitativ superioară, pe cît de greu de atins pe atît de netrecătoare arvună a unei fericiri depline, ce se cheamă *mîntuire.*

Poticnirea noastră şi sminteala, căderea sau înălţarea, viaţa sau moartea, condamnarea sau mîntuirea, aci se hotărăşte în principiu. Rîvna sufletului depăşeşte condiţiile imanente ale vieţii, şi rîvna aceasta cuprinde în sine o anticipaţie asupra altor condiţii superioare în cari s'ar putea realiza, s'ar putea ferici fără apel şi mîntui.

Cum puterile sufleteşti ale vieţii noastre, ne împing spre o ascensiune continuă şi cum spaţiul lor natural de destindere are o limită ca tot ce este omenesc, şi cum atingînd această limită ele nu dau totuş fericirea spre care năzuim, zăbovirea la această graniţă înseamnă stingerea fericirii, desamăgire şi

chiar negare a sensului vieţii, isvorîtă din zădărnicia unui scop pe care l-am urmărit dar nu l-am atins.

Spre a ne smulge din această stare de sbucium şi de negaţie la care am ajuns poticnindu-ne, cel ce ne-a dat viaţă şi ne-a sădit năzuinţi cari se frîng de slăbiciunea şi de imperfecţiunea noastră cel ce ne-a dat valenţe sufletului pentru valori ce nu le putem atinge numai prin puterile proprii; ne-a întins şi puntea de trecere spre zona inaccesibilă slăbiciunii noastre; ne-a dat elementul prin care nivelăm acest hiatus dramatic al vieţii omeneşti, mijlocul prin care ancorăm din imanent în transcendent, prin care trecem din timp în eternitate, din omenesc în divin. Acest mijloc este credinţa.

Credinţa pogoară dela zona divină a existenţii în sufletele noastre ca să ne salte şi să ne ridice în această zonă al cărei prag nu-l putem trece cu mijloacele noastre, şi 'n măsura în care aceste suflete au priză pentru ea, adică în măsura în care ele nu sunt viciate, ci curate şi normal desvoltate, credinţa se sălăşluieşte adînc în noi şi ne leagă puternic de realitatea supremă, în jurul căreia toate celelalte se rotesc ca nişte sateliţi într'un sistem astral.. La capătul scărilor noastre de lut, găsim scara cerească a credinţii, o putem urca numai prin credinţă şi în măsura credinţii noastre.

Acest element nou care nu angajează fiinţa întreagă, noi nu-l putem cuceri, ci el ni se dă. Nu-l putem cuceri pentrucă nu-l găsim în zona existenţii limitate, în care găsim doar chemări pornite din adîncul fiinţii noastre după ea.

Credinţa este o realitate a vieţii omeneşti pe care nimeni n'o poate ignora. Neputînd noi cuceri, nici crea, e prea firesc să admitem că ea ni s'a dat de cineva.

Cum şi în ce fel?

Prin toate mijloacele mai vechi şi mai noi prin care ea s'a pogorît în sufletele oamenilor, din isvorul ei, din Dumnezeu.

Credinţa adevărată şi mîntuitoare, care completează pentru desăvîrşire fiinţa omenească, ţinînd seamă întru totul de condiţiile fireşti ale existenţii noastre ni s'a dat deplin numai prin Hristos Dumnezeu. El ne-a chemat la credinţa cea adevărată şi ne-a mîntuit obiectiv. Chemarea continuă la credinţă şi la mîntuire el ne-o face pînă la sfîrşitul veacurilor prin Sf. Biserică în care este veşnic prezent.

Ascultarea acestei chemări şi acceptarea credinţii sunt condiţiile mîntuirii noastre subiective, adică ca realizări depline şi veşnice a fiinţii noastre, realizare pe care n'o putem atin-

ge prin mijloacele proprii ale vieţii, prin elementele ei constitutive opresante în cercul imanenţei.

Sf. Biserică, depozitară a acestei chemări şi al acestui mijloc ceresc, este întemeiată pe considerarea stării şi a posibilităţilor noastre reale de împlinire a vieţii.

Ea este mijlocul concret, adecvat firii omeneşti, şi adaptat perfect acesteia, prin care Hristos Dumnezeu ne cheamă veşnic la mîntuire, la desăvîrşire.

Ea nu desfiinţează nimic din ceiace acelaş Dumnezeu zidise în făptura omenească, ci toate lipsurile ei le plineşte.

Ea nu desfiinţează ordinea firească după care se organizează viaţa omenească în societate şi în stat, ci intervine în această ordine dîndu-i un suflet şi un suport mai puternic decît cele strict fireşti. La elementul uman ea adaugă elementul divin al vieţii, completîndu-l organic şi armonic.

Ea se potriveşte însă numai societăţii şi statului ce se prezintă ca organisme sociale fireşti, şi cu acestea nu ajunge niciodată în conflict. Nu se potriveşte însă cu organismele sociale nefireşti, şi pentru acestea ea este un corectiv permanent.

Biserica nu este potrivnică firii, ci întăritoarea ei, nu este nici suprapusă statelor, ci organic împletită cu organismele sociale fireşti. E acelaş rol pe care-l are şi miezul ei, credinţa în viaţa spirituală firească, pe care n'o desfiinţează, n'o sufocă şi nu i se suprapune, ci o fortifică.

Credinţa pe planul spiritual firesc, e fortificantă, dinamizantă, elevatoare, desăvîrşitoare, după cum instituţia prin care ea trăeşte: *Biserica*, pe plan politic firesc, e întăritoare, desăvîrşitoare.

Ambele sunt corective pe planuri proprii acolo unde se lovesc de nefiresc.

Mîna lui Dumnezeu, puterea lui în viaţa spirituală şi în cea de stat, e prezentă prin credinţă şi Biserică. Stîlpii cei mai tari ai acelora sunt aceştia. Garanţia netrecătoare şi neschimbătoare a realizării ţintelor pe plan spiritual şi politic în viaţa unui popor e credinţa şi Biserica. In ele avem mijlocul corectiv infalibil al desvoltării fireşti a vieţii omeneşti şi a realizării ei depline

Iată, schiţat sumar, ceiace trebue să se vadă şi să se înţeleagă prin Biserică în statul legionar

Trăirea credinţii în Biserică, comportînd o expunere asemenea celei asupra Bisericii însăşi, vom stărui asupra ei cu alt prilej.

LIVIU STAN

Organizarea „spaţiului vital"

Revoluţiile naţionale ale secolului al XX-lea au adus termeni noi în vocabularul economic şi politic.

Aşa au fost introduse noţiunile de *spaţiu vital"* şi cea de *„spaţiu mare"* (Lebensraum şi Grossraum).

Germania naţional-socialistă, Italia fascistă şi Japonia au găsit o comunitate de interese împotriva aşa ziselor *„puteri bogate"*. Cînd înainte se ştia precis că pentru a cîştiga un războiu se cer trei lucruri: *bani*, bani şi iar bani. Puterile acestea *„sărace"*, au căutat noi mijloace de luptă.

Tratatul dela Versailles a redus Germania la posibilităţile sale economice interne, pe deoparte, a creiat o Germanie împărţită şi cu foarte reduse posibilităţi politice pe de altă parte. Revoluţia naţional-socialistă a dovedit clar că averile contează mai puţin decît oamenii. Prin reforme sociale radicale şi numai apoi prin reforme economice „puterile sărace" Italia şi Germania au ajuns să se măsoare cu imperiul englez şi cel francez, cu puncte de sprijin pe tot globul pămîntesc, cu rezerve şi posibilităţi materiale imense.

Anglia şi Franţa şi-au dispersat forţele lor peste toate continentele, flota aliată supraveghează toate strîmtorile lumii şi aduce în patrie bogăţiile coloniilor şi dominioanelor. Patria în schimb, cuibul de forţe de unde au pornit stăpînii pămîntului, a rămas în paragină. Oamenii cari exploatau în cinci continente popoarele, speculau cu acelaş nesaţ şi pe concetăţenii lor. „Libertatea" de speculă era baza constituţională a statelor. „Puterile sărace" în schimb pentru întărirea statelor lor nu puteau lucra decît în domeniul social. Ele trebuiau să pornească în cea mai mare grabă la organizarea „spaţiului lor vital".

Fiecare popor trăeşte pe un pămînt, de care s'a legat peste veacuri printr'o legătură indisolubilă. *Sînge şi pămînt* formează o singură realitate din care creşte poporul. Pe această realitate trebue să te sprijini cînd porneşti să hotăreşti „locul tău sub soare" (Nae Ionescu). Noi legionarii mai credem şi în realitatea morţilor noştri şi a lui Dumnezeu.

Este deci un spaţiu pămintesc, fizic, un *loc sub soare*, zidit din sîngele neamului şi pămîntul naţional pe care-l numim *spaţiu vital*, şi mai este deasupra — un *cer naţional* — un spaţiu spiritual zidit din duhurile morţilor şi puterile dumnezeeşti, *spaţiu al învierii neamului.*

In spaţiul vital al unui popor, pot trăi şi alte popoare sau frînturi de alte popoare.

Cearta pentru acelaş loc sub soare este în aceste cazuri inevitabilă. Dreptatea este însă totdeauna de partea aceluia ce ştie să organizeze mai bine acest spaţiu. A aceluia care nu pierde talantul dela D-zeu. Popoarele tind să-şi lărgească şi să asigure tot mai mult existenţa spaţiului lor vital. O lărgire reală are însă loc atunci cînd puterile de organizare ale locului sub soare, pot depăşi de fapt, limitele spaţiului vital. Cînd spaţiile vitale din jur sunt mai puţin organizate, ordinea păşeşte aproape automat pentru a ocupa locul desordinei. In acest caz spaţiile vitale slabe intră sub protecţia spaţiului vital mai puternic şi formează „spaţiul mare".

Pentru asigurarea spaţiului său vital un popor trebue să fie sigur de ordinea şi prosperitatea spaţiului său mare. Din punct de vedere politic asta înseamnă: complecta independenţă politică a spaţiului vital şi coordonarea spaţiului mare; din punct de vedere economic: *autarhia* spaţiului mare, din punct de vedere al siguranţei: posibilitatea de-a găsi în interiorul spaţiului vital şi cel mult a spaţiului mare toate mijloacele de *înarmare* pentru apărarea acestora.

Incleştările dintre popoarele mari au devenit însă probleme atît de serioase încît nimeni nu mai îndrăzneşte azi să înfrunte singur pe toată lumea. In conflictele dintre interese, puterile sărace au devenit *„parteneri"*, formînd „Axa" şi Triunghiul Roma-Berlin-Tokio, împotriva Aliaţilor şi a triunghiului — Paris — Londra — Washington — cu interese contrarii.

Războiul actual a dovedit însă că problema organizării muncii şi producţiei în spaţiul vital şi spaţiul mare e mai importantă decît problema aurului. Lupta care se dă azi înseamnă şi un conflict intre cele două concepţii cea naţionalistă şi cea capitalistă. Naţionalismul a arătat că un popor cu mijloace naturale puţine poate obţine prin organizare putere, şi că un popor bogat dar lipsit de un ideal şi dezorganizat poate fi învins, şi poate pierde bogăţia. S'a dovedit încă odată că *omul* şi nu banul hotărăşte.

Organizarea spaţiului vital va însemna deci în primul rînd organizarea omului pe pămîntul naţional.

Concepţia naţional-socialismului german e cea mai lămuritoare în această privinţă.

Iată mijloacele prin care se ajunge la independența și asigurarea spațiului vital [1]).

1) *Stăpînirea pămîntului național.*

a) Printr'o agricultură proprie ca motor al întregii economii naționale. Nu trebue să ne gîndim însă la cîștiguri momentane ci la o politică agricolă de durată.

b) La baza acestei agr cultur nu stă raționalizarea — care e un lucru secundar — ci menținerea întreagă a forței poporului. La bază stă deci organizarea țărănimii mici și mijlocii.

c) Această țărănime ca purtătoare a sîngelui și deci a energiilor naționale nu trebue secătuită de vlagă. Ea va da numai cît îi stă în putință.

R. Walter Darré promovatorul acestei politici a și reușit să organizeze țărănimea germană pe baze cu totul noi. Experiența pe care a făcut-o cea mai mare țară agricolă a Europei, Rusia, în ultimul timp, a doved t că nici cea mai întinsă raționalizare posibilă nu dă nici un rezultat dacă țăranul nu e conștient de misiunea lui și dacă nu rămîne *țăran, proprietar al pămîntului*. Țăranul e omul cel mai legat de pămînt. El prin această adeziune asigură legătura neamului întreg cu pămîntul. Căutînd a-i slăbi această legătură slăbești însăși temel ile poporului și țării. Rusia are cea mare fabrică de tractoare agricole din lume, comunizînd aver le ea își poate permite or ce plan de raționalizare, dar cîștigul pe care-l are din această raționalizare, nu compensează pierderea ce se obține din cauza comunizării, a robir i țăranului.

Germania național-socialistă, nu a socializat deci pămîntul. Ea a căutat să raț onalizeze prin țăranii ei. S'a pornit cea mai grandioasă politică de colonizare cunoscută pînă acum. Din pricină că prin colonizările anterioare în răsărit germanii ajunseră foarte numeroși în orașe dar foarte puțini la sate, ei constituiau o populație flotantă care a dispărut odată cu dispar ția dominației pol tice a țării. După tratatul dela Versailles, germanii au părăsit încetul cu încetul orașele rămase Poloniei — trecînd în Reich. Așa se face că de pildă în Pomerania din 1910 — 1931 germanii au pierdut 74%. Numai în ținuturile unde germanii aveau și pămînt, au putut supraviețui stăpînirei poloneze. In felul acesta o întreagă pro-

1) *Anton Reinhaller*, Deutschland Lebensraum, Das Reich, 4 Aug. 1940.

vincie germană era amenințată să rămîie cu totul izolată de Reich. Dacă numai în 20 de ani s'a putut pierde peste 70% din populația germană a unei țări, vina o poartă lipsa unei politici agrare sănătoase, duse de vechea Germanie. Loturile pe care le obțineau coloniștii erau atunci mult prea mici și fiindcă se puteau împărții prin moștenire ele se mai micșorau cu timpul și astfel oamenii erau nevoiți să le vîndă și să plece la oraș, Noua politică național-socialistă a luat măsurile necesare ca lucrul acesta să nu se mai întîmple. Noile colonizări acelor 50-60.000 de familii țărănești în Germania răsăriteană se fac după noul plan.

Lotul de bază e socotit la 10 ha. de pămînt. Gospodăriile se clădesc și ele după un plan central: cu case încăpătoare, sănătoase și frumoase în acelaș timp, cu anexe și tot ce au necesar.

Din 1933 — de cînd începe noua politică de colonizare germană și pînă 'n 1939 s'au colonizat 631,821 ha pentru 21.102 gospodării din care 15.500 gospodării au obținut peste 10 ha. (73,5%) [1]. Din 1933 — 1938 din 84.883 gospodării și anexe noui înființate au fost 51,435 moșii indivizibile (Erbhofgrösse). Pămîntul acesta s'a obținut prin îndiguiri și secări de mlaștini.

Pentru raționalizarea agriculturii, a creșterii vitelor, a muncii țăranului în general, știința germană a pus totul la contribuție. Germania are cele mai mari fabrici de îngrășăminte chimică din lume. Numai într'un an laboratoarele agricole germane au primit fonduri de 250.000.000 mărci, dar în acelaș timp această sumă a fost economisită de Germania numai prin descoperirea leacului pentru pesta porcilor. In felul acesta însă și țăranul german vede că oamenii de știință nu sunt chiar așa de străini de el, îi simte camarazi și se simte și el scutit și puternic.

Așa dar raționalizare da, dar înaintea ei e sufletul poporului. Nu ciștigul ci neamul ca entitate veșnică. Neamul care-și înfige rădăcinile în pămînt prin țărănimea lui trebue să aibă sentimentul de stăpîn și sentimentul veșniciei lui. Pentru aceasta raționalizarea germană a reușit, cea rusească nu reușește.

Germania cînd și-a precizat politica ei agrară a mai avut la îndemînă încă două experiențe:[1]) cea americană, strict capi-

1) Neubildung Deutschen Bauerntums, Dr. Kummer, *Das Reich*, 1 Dec. 1940.

1) A. Zischka, Brot für zwei miliarden Menschen, 1939.

talistă, de vlăguire a ţărănimii prin speculă şi cea chineză, de amorţire totală. Şi ţărănimea germană a trăit experienţa capitalistă, şi ciştigul ei era fixat de oameni cari nu aveau nimic nici cu agricultura nici cu consumatorii, cari totuşi se aşezau în drumul dintre agricultori şi consumatori pentru a suge vlaga şi a unora şi a celorlalţi. Primul pas pe care l-a făcut deci Darré a fost îndepărtarea intermediarului şi cu aceasta cîştigul ţăranului a fost asigurat după dreptate.

Experienţa chineză a dovedit că nu ajunge ca ţărănimea să aibă pămînt, ea trebue să fie mereu trează şi *ofensivă* pentrucă altfel îşi pierde pămîntul. Cînd lipseşte spiritul naţional ofensiv, viaţa dă înapoi. Ţărănimea odată ce şi-a fixat baza de plecare ea trebue să fie mereu ofensivă. Cucerirea politică şi militară a unui teren nu are valoare dacă pămîntul cucerit nu e colonizat. Această colonizare trebue făcută pas cu pas. Statul trebue să poarte deci o permanenţă politică de colonizare. Noi n'am avut-o, pentru aceasta am pierdut părţi chiar din inima ţării. Anglia a greşit şi ea cînd şi-a dispersat forţele peste tot pămîntul ea nu a purtat o *bună politică de colonizare*. Germania de azi îşi adună fii depe toate meleagurile, 'colonizîndu-i pe pămîntul cucerit de curînd, alăturea de marea vatră germană.

2) *Ordinea pieţii economice*

Al doilea imperativ al politicei de organizare a spaţiului vital e ordinea pieţii economice. Aceasta nu se poate obţine fără *organizarea muncii* tuturor energiilor naţionale. Libertatea capitalului trebue dirijată. Trebue asigurate resursele de materii prime, preţul şi desfacerea. Se va căuta să se pună baze de stabilitate pentru *salarii, preţuri şi producţie*. La acestea se mai adaugă politica valutară. Devizele se vor cruţa la maximum.

Pentru a ajunge la stabilitate e nevoe de a mări posibilităţile de comunicaţie între un sector şi altul. Transportul să aducă cît mai puţine cheltuieli. *Căile de comunicaţie* trebue deci foarte bine îngrijite. Căile de apă se vor desvolta la maximum, fiind relativ cele mai eftine.

Pentru aceasta Germania şi-a croit celebrele autostrade şi a lărgit enorm reţeaua de canale fluviale.

3) *Statul ca bastion autarhic.*

Puterile sărace şi-au pus dela început problema autarchiei. Experienţa războiului trecut a arătat că o ţară poate învinge prin puterea armelor dar poate fi constrînsă prin foame, prin lipsa de materii prime să depună armele. Avînd o poziţie strategică bună şi punind mîna pe bazele de aprovizionare ale lumii, pe care le-a stăpînit prin flota sa, Anglia a cîştigat războiul.

Puterile sărace ţinînd cont de acest lucru au căutat să-şi satisfacă nevoile fără resursele ce le primeau pe căi lungi şi cari ar fi putut să fie uşor tăiate· Toţi trebue să se mulţumească cu cît mai puţin lux şi necesităţi personale. Intr'al doilea rînd au fost puse la contribuţie toate puterile ştiinţei pentru a produce pe cale sintetică materiile prime absolut necesare unei civilizaţii moderne. Şi rezultatele obţinute de ştiinţa fizicei şi cea a chimiei sunt în adevăr extraordinare. Azi se fabrică lînă, bumbac şi mătase artificială din lemn, adese de calitate superioară celor naturale. Italienii fabrică lînă din brînză şi din carne. Germania fabrică din cărbune un cauciuc de două ori mai bun decît cel natural. Azi uzinele germane produc din cărbune aproape tot atîta benzină (6 mil. tone) cît e de mare întreaga producţie a sondelor romîneşti. Metalele au fost înlocuite prin produse sintetice în cele mai multe nevoi uzuale. Toate resturile de hîrtie, de metale, de stofă, de cauciuc se adună. Numai adunind tuburile de zinc pentru paste de dinţi şi medicamente, Germania face o economie de cca. 600 vagoane de zinc anual, compensîndu-şi aproape toate nevoile [1]). In felul acesta Europa poate deveni independentă de monopolul anumitor produse care se puteau aduce numai din ţările calde sau America: bumbacul, cauciucul, zahărul (se aducea din Indii, azi se fabrică din sfeclă), mirodeniile, diferite metale. Asemenea necesităţile mereu crescînde de petrol şi uleiuri sunt satisfăcute pe cale sintetică. Europa are destui cărbuni, destul fier. Acum ea şi-a asigurat şi celelalte materii prime pentru a putea purta orice războiu cu succes.

Totuşi o autarchie complectă nu e posibilă decît pentru acela ce stăpîneşte tot pămîntul. Cum lucrul acesta nu e posibil, marile puteri au căutat să-şi cîştige parteneri, şi să-şi menţie posibilităţile de schimb cu alte ţări. Autarchia prea forţată

1) Problemele acestea sunt frumos expuse în cartea lui A. Zischka — *Wissenschaft bricht Monopole.*

duce la lipsuri pentru întregul popor, lovind în puterea lui de viață. Importul deci nu poate fi oprit. O politică autarchică cere însă ca importul să fie în așa fel dirijat ca în primul rînd agricultura și industria națională să nu sufere.

Și aci interesele individului trebue să treacă în urma intereselor comunității.

Autarchia trebue să se oprească la limita siguranței militare a spațiului vital.

4) *Siguranța militară.*

Siguranța militară a unui spațiu nu se poate obține fără o sănătoasă *politică rasială*. O armată puternică nu se obține decît dintr'un popor sănătos și numeros. Franța a fost învinsă, a declarat mareșalul Pétain pentrucă „are prea puțini copii". Cu o armată de moșnegi nu se poate lupta. Armata germană în schimb e compusă tot din oameni tineri și sănătoși.

O armată bună nu se poate obține deci într'un an sau doi, ci numai printr'o politică de durată.

La noi problema purificării rasei se mai complică și prin aspectul spiritual care în special la clasa conducătoare a plutit mereu în orbite străine.

Armata spațiului vital, spune mai departe doctrina germană, trebue să fie pregătită pentru a apăra și spațiile conexe, deci și „spațiul mare". Aceasta arată de ce armatele Axei au căutat să asigure cu armată toate spațiile conexe spațiului vital german și italian.

5) *Acțiunea de durată.*

Toate aceste acțiuni nu au valoare dacă nu sunt fixate la resortul unei *politici de durată*. Această politică cere în primul rînd introducerea armoniei, pentrucă viața nu poate subsista decît în organismul armonic construit din toate punctele de vedere. O politică de durată înseamnă deci îndepărtarea tuturor asperităților dintre fiii aceleaș națiuni, nu declarîndu-i pe toți frați ci organizînd pe baze noi ordinea socială. Indepărtînd fără crutare din organizmul neamului tot ce e putred și tot ce e străin și dușman permanent. Centrul de greutate popular și economic al statului — spunea odată Fuehrerul german — trebue găsit în el însuși.

Armonia trebue introdusă între clasele sociale, prin înde-

părtarea tuturor posibilităţilor de speculă. Armonia trebue introdusă şi între diversele ramuri de producţie.

Odată un nucleu de viaţă înfiripat pe baze solide, acesta se lărgeşte organic şi întronează în baza acestor principii viaţa în tot spaţiul din jur.

* * *

Poziţia noastră legionară se găseşte şi ea aici. Nucleul de viaţă nouă romînească s'a format. Deacum orice piedică e imposibilă din partea gunoiului care a domnit pînă acum. Nucleul format de Căpitan se va lărgi tot mai mult şi va pune stăpînire pe toată viaţa poporului romînesc. Totuşi mereu trebue să respectăm regulele vieţii. Trebue să ne organizăm toate puterile şi toate resursele spaţiului nostru vital.

In cazul cînd energiile neamului s'ar dispersa şi deacum înainte, ca şi pînă acum, într'o mie de direcţii, desordinea din ţara noastră, vidul acesta de viaţă, ar fi ocupat, automat, de ordinea care o constitue noua Europă.

Apariţia Legiunei pe firmamentul romînesc este, şi pentru acei ce nu înţeleg încă, aducătoare de viaţă. Cu toate părţile ei bune şi cu cele rele ea e şi ultima suflare de viaţă romînească în aceste clipe. Prin ea neamul nostru rezistă şi trăeşte.

Dar viaţa a început să clocotească puternic în jurul nostru. E voinţa de a trăi a bătrînei Europe. Spaţii vitale cu resurse imense adună posibilităţile a sute de milioane de oameni.

India, America, Japonia cu China, Rusia, sunt spaţii imense, cari au început a se organiza împotriva Europei exploatatoare. Toate semnele pieirii se arătau în acest mic şi bătrîn continent, cu atîtea popoare mărunte, cari se războesc mereu între ele, fărămiţîndu-şi puterile. Incă de acum 100 de ani au început a se zări, totuşi, sîmburii unei noi vieţi: tendinţa de-a se forma realităţi populare tot mai întinse. Micile fracţiuni de popoare s'au sudat în naţiuni. Statele au devenit state naţionale. In faţa norilor dela orizont Europa a rămas pînă azi desbinată. Azi ea trebue să păşească la o entitate superioară. Inţelegeri nebănuit de strînse se clădesc între popoare şi între spaţiile lor de viaţă. Centrul de greutate al Europei trebue să rămîie tot în Europa.

Viaţa aceasta nouă care izvorăşte ici şi colo îşi întinde mîna, se recunoaşte şi-şi găseşte resorturi adînci şi străvechi. *Rasa arică* renaşte iar. E o condiţie de viaţă şi de moarte nu

2

numai pentru Europa ci pentru toate popoarele ei; pentru toată rasa noastră.

Legilor vieții nu ne putem opune ci trebue să ne integrăm cu totul lor.

Și prin Legiune, neamul acesta își croește drum spre legile vieții.

GEORGE MACRIN

Pentru cultura poporului

1. *Cultura ca fapt social.* 2. *Educația de stat și educația poporului.* 3 *„Rostul" culturii naționale.* 4. *Mijloacele educației poporului.* 5. *Constatări și propuneri.*

I.

Ar fi greu să pornim de la definiții, de aceea vom pleca de la constatări. Cult este în secolul XVIII și XIX omul care știe multe, din alt punct de vedere cult este acela care are o cultură a inimii, adică e capabil de sentimente superioare (morale, estetice). Culți erau teologii în evul mediu sau aristocrații care se puteau „cultiva". Privind astfel lucrurile, poporul de jos, în fața acestor categorii de oameni, era incult. Vorbim de popoare de cultură (Germanii, Francezii, Italienii, Englezii) față de alte popoare „primitive".

Ne dăm seama însă că toate aceste categorisiri sunt relative.

Leopold von Wiese [1]) prezintă opt feluri de cultură: 1. cultura în sensul antic (elin, roman ca și german-scandinav vechiu) egală cu o formare aristocratică perfectă; 2. cultura ca criteriu social — cultă este clasa de sus; 3. cultura în sens humanist; 4. cultura identică cu „luminarea" — principiul liberei cugetări; 5. cultura identică cu principiul cunoașterii materiale; 6. cultura în sens estetic egală cu principiul formării estetice; 7. cultura în sens etic egală cu principiul sociabilității; 8. cultura în sens formal. (O capacitate a individului însă condiționată social, manifestîndu-se în diferite domenii ale spiritului, sufletului și corpului).

Autorul reduce apoi aceste opt tipuri la două categorii de cultură: 1. cultura ca criteriu mijlocit de diferențiere socială (tipurile 3—8); 2. cultura ca un criteriu nemijlocit de diferen-

[1]) „Soziologie des Volksbildungswesens", München und Leipzig, 1921.

ţiere socială (tipurile 1—2) [1]. Din aceste constatări stabilim că fenomenul culturii este de esenţă socială. El nu poate fi realizat decît în societate. Dar în epocile de individualism — aci considerăm epoca dela renaştere şi cam pînă în zilele noastre — cultura a luat, prin diferenţiere, sensuri de valoare în sine, depăşind un rost pur social. Subtilizarea anumitor valori estetice, etice, ca produse *considerate* individuale, a desvălit-o de aderenţele sociale concrete şi ne-a dat produse „pur umane" sau cosmopolite.

Dar, privind bine, şi aceste produse nu sunt, pînă la urmă, decît expresia unei vieţi sociale anumite. Sensul „culturii formative", adică al culturii care desvoltă capacitatea, dispoziţia fără a da omului propriu zis o materie, fără a-l face să-şi *însuşească valori anumite,* sau să *desvolte valori anumite,* este desigur rezultatul unei vieţi sociale de liberalism politic, de destrămare naţională. Primejdia acestei culturi s'a simţit destul de puternic în cadrul vieţii sociale romîneşti.

Trebue să facem deosebire clară între ceea ce este *produs* al omului, valoare culturală exteriorizată şi cultură ca *trăire,* ca viaţă de producţie. Valorile culturale create, exteriorizate în monumente de artă, ştiinţă, etc. sunt universale, pot fi universale. Procesul creaţiei însăşi este legat de mediu, de viaţa naţiunii.

Aci discutăm problema culturii ca trăire şi proces de producţie şi în acest înţeles cultura este expresia vieţii sociale, este „adaptarea" la mediu, este învingerea şi depăşirea unui anumit mediu, este continua creare a acelui mediu, fie pe plan figurativ, fie chiar pe plan real, concret material, prin mediu înţelegîndu-se nu numai „natura", societatea, dar şi fiinţa psihofizică a omului.

Inaderenţa „culturii" unui popor la mediul său de viaţă, deci aşezarea ei în afară de tradiţia istorică, în afară de mediul ei cosmic etc. este semnul unei rupturi, al unei înbolnăviri prin adoptări străine sau din cauza incapacităţii şi sleirii puterii de producţie.

In acest înţeles larg al culturii vorbim de-o cultură a claselor sociale, ca genuri de viaţă, de-o cultură a elitelor faţă de cultura mulţimii. Dar tot de aci plecînd deosebim bine cultura unei naţiuni faţă de cultura alteia.

---

1) Asupra acestei probleme vezi pe larg „Educaţia şi Cultura", capitol din a noastră „Universitatea Ţărănească", Cernăuţi, 1935, pag. 21—40.

Deci există o cultură a ţăranului de pretutindeni (o artă ţărănească, o trăire „ţărănească" a valorilor economice), există o cultură a intelectualului de pretutindeni, a militarului, a muncitorului, a burghezului etc.

Toate aceste culturi sunt unilaterale, incomplete, rezultate de pe urma diferenţierii mediilor de viaţă, ca o consecinţă a specializării profesionale. O înţelegere a lor, o explicare şi o justificare a desvoltării lor, n'o putem găsi decît în viaţa naţională din care fac parte. Culturile de clasă nu pot fi, propriu zis, univoce, pentrucă întotdeauna elementul naţional, al sufletului specific rassei, tradiţiei istorice, îşi va incrusta semnul său.

Dar nu mai puţin adevărat e că cultura naţională este ca o simfonie în care se împreună culturile de clasă fiind însă străbătute de tema fundamentală a caracterului naţional.

II.

Mijlocul prin care se formează omul pentru a adopta mediul trebuinţelor sale şi de-a desvolta deci cultura sa este educaţia în sensul cel mai larg al cuvîntului, aşa cum o surprindem în învăţarea diferitelor practici ale „societăţii naturale", practici ce se transmit nemijlocit de la tată la fiu. Dar odată cu organizarea societăţii omeneşti prin raţionalizare — educaţia s'a concretizat în instituţii. In primul rînd nevoile militare ale statului au împins la o tehnică şi la o educare cit mai sistematică.

Practicile şi credinţa religioasă au dus la o raţionalizare a funcţiunii acestora prin educarea şi şcolirea clericilor pentru a putea conduce cît mai metodic pe credincioşi. Pe această cale s'a ajuns la ceea ce numim statul modern. In statul modern avem în primul rînd instituţiile de educare ale statului, împărţite pe categorii sociale: şcoli pentru intelectuali (liceu, universităţi); şcoli profesionale, agricole, militare, comerciale, industriale etc. Fiecare stat are, în privinţa aceasta, particularităţile sale născute din specifica nevoie de adaptare.

Să reţinem acum următorul moment: cît timp acei ce trec prin aceste şcoli, ei se cultivă în direcţia ce şi-au ales-o: intelectuală civilă, militară, agricolă, teologică etc. Dar marea mulţime de oameni? Şi nu numai atit. Chiar acei ce ies din instituţiile respective, ce se întîmplă cu ei mai tîrziu?

Toţi acei ce termină o şcoală secundară cel puţin, fac

parte, oarecum, dintr'o elită. Ei au roluri de conducători, fie politice, fie şi numai pur profesionale.

In felul acesta diferenţierea între „elită" şi mulţime este bine conturată. Pe de altă parte ne dăm seama că această diferenţiere nu poate fi ştearsă — ea există şi va exista în orice stat de pe lume, după oricare doctrină politică, economică etc. s'ar conduce respectivul stat (inclusiv cel comunist). Deci „elita" şi „massa" este o structurare veşnică, permanentă a societăţii omeneşti.

Dar se naşte o altă problemă tot atît de importantă: cum se produce legătura între elită şi massă, *cum se face trecerea din massă în elită a elementelor capabile?* Nu e vorba aci de criterii (alegere, ereditate, selecţiune, etc.) ci de posibilitatea propriu zisă a marei masse de a-şi da seama de necesitatea unei elite şi de-a o putea urma, de a o putea împrospăta încontinuu.

Statul modern a căutat să soluţioneze această „participare" a massei la viaţa elitelor sale prin „educaţia poporului", dînd chiar el posibilitatea ca toţi cetăţenii să deprindă scrisul şi cititul, să aibe cunoştinţe elementare din toate domeniile.

Cum cunoştinţele elementare se dau în vîrsta copilăriei, sensul mai precis al „educaţiei poporului" a devenit, mai tîrziu, acela al *educaţiei adulţilor din massă,* pentru a le lărgi şi adînci educaţia în vîrsta cînd devin cetăţeni şi oameni de acţiune efectivă în toate domeniile.

Nu vom intra în polemică acum asupra felului de „educaţie a poporului", aşa cum s'a făcut ea în statele democratice, după chipul elitei intelectuale care le conducea. Trimitem asupra acestei chestiuni la lucrarea „Universitatea ţărănească" precum şi la unele articole din „Cuvîntul" unde am arătat şi vom mai arăta deformarea culturii populare naţionale printr'o astfel de educaţie.

Problema ce ne stă în faţă este de-a lămuri acum raportul între educaţia de stat şi ceea ce numim educaţie a poporului.

Statul îşi crează organismele de care are nevoe. Statul îşi formează armata, diplomaţii, funcţionarii, preoţii, magistraţii, agronomii, inginerii, economiştii, etc. El este direct interesat pentru aceste categorii de oameni — pentrucă prin ei el coordonează munca celorlalţi, o conduce. Cu ajutorul acestora statul stăpîneşte. Este una din cele mai importante funcţiuni de stat pregătirea acestor oameni, educarea lor după cele mai noui metode — în vederea unui randament maxim. *Şi totuşi ran-*

damentul muncii lor este în funcție de marea massă, de capacitatea de ecou pe care îl pot avea. O mare parte din indivizii pregătiți de stat, nu au decît această misiune de-a dirija mulțimea sufletește (preoții, învățătorii) sau profesional: tehnicienii (agronomii, inginerii, etc.) sau de-a o îngriji trupește (medicii).

Trebue să reținem, de altă parte, că toți acești reprezentanți ai diferitelor elite (religioase, economice, militare, politice, etc.) primesc o *cultură universală*, în afară de pregătirea lor adîncită pe terenul profesional respectiv. Este ceea ce le dă liceul. Prin această cultură generală ei au posibilitatea unei orientări mai largi și repezi și dincolo de preocuparea lor principală. (Cam așa se explică faptul că elita politică e formată din avocați, preoți, profesori, etc. fapt care este criticat, și pe drept cuvînt, intrucît și activității politice ar trebui să-i corespundă o pregătire specială).

Această cultură generală a elitei de stat de toate categoriile îi înlesnește posibilitatea *de-a lua atitudini față de reformele politice, economice, religioase și din alte domenii.*

Dar știm bine că aceste reforme nu privesc numai elita. *Ele privesc întregul popor,* ele sunt în funcție de întregul popor.

De aci nevoia educației poporului. Poporul trebue să devină și el capabil a apăra interesele sale; dar nu numai de a-și apăra interesele de clasă ci și de-a înțelege interesele celorlalte clase. El trebue să-și poată desvolta cultura pe care o trăește în mod armonic cu cultura celorlalte clase. Pentru a promova această desvoltare a culturii poporului sunt mijloace de educație. Dar pe cind educația de stat este pornită de sus, deși ea se inspiră de la realități, educația poporului este o acțiune ce pleacă de la popor, de la viața sa reală, cu mediile ei specifice. Această acțiune poate fi ajutată de stat, ea poate fi condusă după directivele mari ale statului; ea trăește însă și se desvoltă viabil ca un fapt cerut de popor, simțit și susținut de popor.

Acțiunea educației poporului are menirea de a promova și susține ceea ce am numit în precedentul capitol cultura națională. Scopul ei este de-a cuprinde atît mulțimea (țărani, muncitori, burghezi) cît și pe cei ce au terminat școlile de stat, continuînd educarea lor. Ea prelungește, în mod adaptat, atît educația după școala primară, profesională precum tot ea pune la dispoziție și celor ce fac parte din elită posibilitatea unei activități culturale în afară de specialitatea lor profesională.

III.

Pentru a lămuri „rostul“ culturii naţionale, concepută ca scop al educaţiei poporului, vom pleca de la analiza unui exemplu.

După 1918 Germania era un stat învins şi frămîntat de cele mai grele crize. Demagogia, infiltraţia evreească, apăsarea înfrîngerii, lupta de clasă deschisă acut, etc. caracterizează viaţa internă a Germaniei pînă la victoria naţional-socialismului. Să distingem odată cu împlinirea acestui fapt istoric două elemente: 1. *puterea vitală a poporului german;* 2. *cultura poporului german.*

Primul element, considerat aparte, nu ne-ar putea da explicarea fenomentului naţional-socialist nici pînă la cucerirea puterii, cu atît mai mult în faza de realizări, inclusiv victoriile militare din zilele noastre.

Vitalitatea Germanilor a trezit sentimentul de unitate şi voinţa de refacere totală; din vitalitatea Germanilor s'a născut acel grup de oameni care au intuit deslegările mari; cari au fost capabili de-a lupta necontenit pentru ideile lor.

Dar naţional-socialismul, în această luptă, a apelat necontenit la valorile originare ale vieţii spirituale pur germane; voinţa de revoluţionare s'a completat din zi în zi mai mult cu tot ce-i putea aduce cultura poporului german în toate aspectele ei de ştiinţă, artă, economie.

Vom spune deci: poporul de cultură, care este cel german, a dat naştere unei doctrine politice potrivite intereselor sale de stat — iar această doctrină a pus în mişcare toate posibiliăţiie sale de a crea valori culturale, care, la rîndul lor să-i făurească o clădire perfectă a vieţii naţionale, unind clasele sociale şi dînd naţiunii un nou curs istoric.

Mai surprinzătoare şi mai mare decît victoria politică a naţional-socialismului este marea tablă a realizărilor regimului naţional-socialist — în toate domeniile. Aci s'a arătat, în plinătatea sa, cultura poporului german: capacitatea sa de adaptare. Nu este atît de uşor de-a „convinge“ un popor întreg de necesitatea militarizării sale — cu tot ce comportă acest termen ca sens în zilele noastre. Munca uriaşă pe care au depus-o muncitorii germani în fabricile de armament, disciplina soldatului, este ilustrarea cea mai vie a unei convingeri interne, după o justă orientare. Nu e vorba aci de-o *cultură intelectuală* a muncitorilor, nici numai de cultura lor profe-

sională, ci e vorba de aceea ce numim cultură națională — deci reunire a tuturor valorilor culturale pe care le poate trăi și produce geniul unui popor. Aci stă mîndria națională, educația voinței, înțelegerea mersului economiei naționale, înțelegerea problemelor politice, sociale, cultul străbunilor, credința în viitorul neamului, dorința de-a se instrui. Toate acestea le-a dat cultura națională, trăirea valorilor culturale naționale. Și „mișcarea de masse" pe care se bazează național-socialismul își are cheia tot aci. De altfel este semnificativ faptul că Adolf Hitler vorbește mereu poporului. Sunt de remarcat, în această privință, și pasagiile din *Mein Kampf*, în care autorul arată *însemnătatea cuvîntului vorbit în conducerea masselor*...

Contactul continuu și direct cu massele, în fața cărora se expun cele mai importante probleme de stat, de politică externă (să nu uităm propaganda făcută înainte de venirea la putere împotriva pactului de la Versailles) este o dovadă că există o strînsă colaborare între elită și massă.

Așa dar „rostul" culturii naționale este: 1) formarea unității naționale, care unitate să fie susținută pe o educație a tuturor claselor și păturilor sociale; 2) înflorirea tuturor activităților naționale necesare, sau dirijarea lor voită într'o singură direcție; 3) nașterea capacității poporului de-a se putea orienta multilateral; 4) cultura națională deschide drumul valorilor etnice strămoșești prin care face legătura între generații și învălue unitar rivalitatea culturilor tehnice ale profesiunilor.

IV.

Să ne îndreptăm acum atenția în spre mijloacele educației poporului și, în special, în felul în care se pune această problemă la noi. Enumerăm aci acestea după cum le-am stabilit în „Universitatea Țărănească"[1]); 1) *Cuvîntul vorbit:* conferința populară; cursuri de popularizare; cursuri serale; cicle de conferințe; șezătoarea (mijloc mixt). 2) *Cuvîntul scris:* ziarul; revista; cartea; biblioteca. 3) *Mijloace artistice, tehnice și de altă natură:* teatrul; muzica; cinematograful; recitarea și dansul; muzeul; expoziția; excursia; radio; aparate de proecțiuni; tablouri, etc. 4) *Societăți culturale și institute de educație a poporului: a)* societăți culturale locale, federalizate, societăți teatrale; muzicale; sportive (amatori); științifice (de popu-

1) Vezi pag. 41-50.

larizare); b) Universitatea populară — cu adaptările ei: țărănească, muncitorească; burgheză (orășenească).

Acest tablou trebue lămurit pentru motivul că în realitate aceste mijloace sunt concomitente ca acțiune. Astfel „societatea culturală“ este un mijloc de educație prin ea însăși întrucît reclamă o unitate a membrilor, o activitate a lor care cere jertfă pentru neam; în acelaş timp ea foloseşte şi celelalte mijloace (conferințe, reviste, biblioteci, etc). precum tot ea poate da naştere unei universități populare.

Nu am încă o statistică exactă a societăților culturale de toate categoriile din Romînia — să sperăm că o vom avea în curind...

Voesc numai să atrag atențiunea asupra faptului că în toate instituțiile noatre ce nu intră sub dirijarea evidentă a statului se impune o revizuire a activității lor printr'un control normativ. Nu ajunge cenzura, închiderea temporară sau desființarea. Toate inițiativele particulare — bune — trebuesc îndrumate pentru un efort comun după un plan bine elaborat

Care dintre mijloacele educației poporului vor trebui să ia cea mai amplă desvoltare am arătat-o în altă parte. Aceasta e o chestiune de timp şi mai ales de oameni, de elemente.

V

Scopul încercării de față este *de-a pregăti acțiunea.* Noi tindem la o vedere cît mai clară, mai reală, a stării de fapt şi a adevăratei ținte pe care trebue s'o realizăm. Deci vom căuta să formulăm, pe scurt, anumite constatări şi propuneri.

I. *Cercul vicios al „culturalizării masselor" în Romînia.* S'a spus că trebue să ridicăm massele. Să învățăm țărănimea a cultiva pămîntul, a fierbe şi a coace; a se îngriji de sănătate, a se lumina, etc. Toate pe drept cuvînt. Am constatat însă că țăranul vinde prost produsele sale; că n'are de unde să se aprovizioneze cu unelte ; că e spoliat de samsari ; că e corupt de politiciani şi pervertit de aceştia. Aci este cercul vicios. Pe de-o parte „ridicare", „luminare" etc., pe de altă parte elementară lipsă de înțelegere — exploatare. Problema culturii poporului nu s'a putut rezolva şi nici nu a putut fi pusă serios în asemenea circumstanțe.

II *Cunoaşterea „realității sociale“*. S'a spus : „Cum putem să ridicăm țărănimea, dacă nici nu cunoaştem adevărata ei viață?" Pe drept cuvînt... Deci s'au făcut institute de cercetări sociale. Foarte bine. Ce au constatat institutele şi monogra-

fiştii ? Lucruri diferite: cîntece populare, procesivitate; maladii; forme de tradiţie, raporturile de vîrstă între săteni, etc., etc. Dar badea Buburuzan din satul Mînăstirea Humorului a spus unui monografist următoarele cuvinte: „Domnule, apoi Dumniavoastră, *aici căutaţi buba ?*"

Există o monografie asupra infiltraţiei jidoveşti la sate? S'a constatat printr'o monografie acţiunea nefastă a politicianismului, rolul nefast al fracmasoneriei în biserică şi asupra credinţei religioase a ţăranilor? Cunoaştem noi satele, stabilind că din atîţia ţărani numai un procent merge la biserică? Pentru a le cunoaşte trebue să mergem la *cauza* situaţiilor şi nu numai la înregistrarea urmărilor.

Există satul singur — fără oraş? Există satul fără stat, fără sistemul economic al statului etc. etc.?

Realitatea socială este un întreg. Realitatea socială trebue cercetată pe baza metodei istorice comparate. Fenomenele sociale din Romînia nu pot fi explicate fără raportare la alte ţări — fenomenele sociale ale unei clase nu pot fi explicate fără istoria poporului romîn, ca aspiraţii şi înfăptuire.

III *Mişcarea legionară şi poporul romîn.* Prin victoria Mişcării legionare poporul romîn şi-a deschis un drum. Şi-a reluat firul istoric şi şi-a aşezat coloanele mari de susţinere. Prin doctrina sa Mişcarea legionară a aşezat primatul spiritual în viaţa poporului; a redat sensul real acţiunii politice; a aşezat noui norme economice; a creat din nou comunitatea de simţire şi acţiune romînească. Este un punct de plecare de imense orizonturi: *avem un ideal.*

IV. *Acţiunea politică, socială şi educaţia poporului.* Nu vor să distingă unii oameni de la noi două lucruri bine deosebite: una este acţiunea politică, economică, socială şi alta educaţia. Una este eliminarea jidanilor, a politicianilor, reglementarea economiei, desvoltarea agriculturii, a meseriilor, a comerţului etc. prin norme de stat şi prin activitate imediată şi alta este educaţia poporului.

Mişcarea legionară este în primul rînd acţiunea deschizătoare a drumului. Deci trebue bine limitat planul de acţiune politică, economică, militară de planul culturii poporului. Intr'o vreme se credea că „ridicarea masselor" va face totul în Romînia — ea trebuia să fie un fel de alfa şi omega.

V. *Problema ţărănească.* Şi azi, foarte mulţi susţin: „Ce-i trebue ţăranului istorie, conferinţe, biblioteci sau chiar „Uni-

versităţi ţărăneşti", cînd doar lui îi trebue lucruri elementare: alimentare, deprinderea celor mai simple lucruri pentru a înălţa cît de cît starea gospodăriei sale". Şi de la această constatare s'a ajuns la concluzia că nu e nevoe de „Universităţi ţărăneşti" etc, ci de „Şcoli ţărăneşti" în care să se facă şi puţină istorie, literatură şi ceva agricultură şi mai ales *să se dea sfaturi practice.*

Aceste feluri de-a vedea noi le vom numi *minore, anemice, democratice.*

Problema ţărănească, în statul naţional legionar se rezolvă pe două căi : I. acţiune agricolă intensă, metodică, modernă şi II cultură naţională, cît mai superioară, pornind dela valorile culturale existente în popor.

„Ridicarea" agricolă a ţărănimii nu poate fi înfăptuită serios decît prin acţiune imediată: procurarea uneltelor, deprinderea mînuirii lor, organizarea aprovizionării şi a desfacerii agricole, urcarea preţurilor prin politică economică ţărănească, înălţarea de ferme în centrele rurale —, adică potenţarea la maximum a activităţii agricole şi a *şcolirii profesionale.* Această acţiune — Mişcarea legionară a inaugurat-o (bătălia tractoarelor, a mteriilor prime, taberele, şantierele, etc.).

Paralel cu *acţiunea agricolă* şi cu şcolirea profesională, trebue să meargă activitatea culturală, bine delimitată însă, desvoltînd problemele mari spirituale ale neamului: apărarea credinţei strămoşeşti şi combaterea activă, vigilentă a tuturor curentelor potrivnice (lupta de clasă, sectele, fracmasoneria, iudaismul); îndrumarea politică arătind „politica" adevărată ca o evoluţie a neamului, îndrumarea economică; desvoltarea în formele cele mai înalte a artei naţionale ţărăneşti etc.,

VI. *Dar celelalte pături ale poporului, inclusiv intelectualii?* In capitolele precedente noi am pregătit această vedere mai largă. Cine vrea să facă educaţia poporului? Fracmasonii, politicianii, scamatorii? Statul romîn nu este un *stat ţărănist* ci un stat compus din romîni! Deci şi muncitorii pe lîngă pregătirea lor profesională şi burghezii şi chiar intelectualii trebue să fie educaţi prin cultura naţională.

Pentru muncitori s'a creiat organizaţia „Luptă şi Lumină". Ce ne facem cu intelectualii? Cine controlează lectura lor? Cite cărţi pot fi recomandate din cele ce ies de la tiparniţe ca fiind scrise în vederea formării unei culturi naţionale? Unde sunt bibliotecile pentru intelectualii orăşelelor şi ai oraşelor mai mari din ţară? Cînd vor învăţa familiile de intelectuali

romîni că este o distracţie superioară aceea a unui concert de diletanţi în familie sau a lecturii în comun, la masa familiei, a unei cărţi bune, decît eşirea la şosea, la bodegă, unde se servesc tradiţionalii mititei şi unde ţiganii stîlcesc cîntecul popular romînesc? Cind?

VII. *Mişcarea legionară şi cultura naţională*. Prin doctrina sa şi prin unităţile sale Mişcarea legionară face educaţie, *educaţie legionară*.

E o revoluţie spirituală ce se înfăptuieşte în omul romîn — de care revoluţie însă nu este capabil tot omul romîn sau tot cetăţeanul statului naţional legionar.

Intre această educaţie, a Mişcării legionare, şi educaţia poporului trebue făcută deosebire. Educaţia poporului va tinde să cuprindă pe toţi fii neamului, şi chiar pe unii dintre cetăţenii arieni ai acestuia, dacă o vor cere şi se vor învrednici de ea, pornind însă de la liniile mari spirituale pe care le trasează Mişcarea legionară, întrucit concepţia ei exprimă formula supremă a rostului neamului romînesc în lume.

Bazele clădirii romîneşti sunt astfel aşezate. Cultura naţională trebue să înfăptuiască această clădire pînă în cele mai mici ale ei amănunte; ea trebue să-i înfăptuiască încheeturile, să-i dea ornamentaţia. Din cultura naţională trebue să se alimenteze neîntrerupt ce-i ce acţionează, prin ea trebue să-şi dobîndească explicarea activităţii, explicarea organizării muncii şi a producţiilor artistice, ştiinţifice, etc.

LEON ŢOPA

REVISTA CARŢILOR

C. STOICĂNESCU, *Revoluţia lui Horia*, Bucureşti, Editura Mişcării Legionare 1940, lei 30, pag. 120.

Această carte apare în ediţie nouă, după ce în prigoană a fost confiscată, pînă şi din bibliotecile în care trebuia să stea ca una din cele mai grăitoare dovezi despre vijeliosul suflet al Moţilor, şi deci ca unul din cele mai valoroase documente despre firea şi deplina creştere a sentimentului eroic în inima acestor ostoiţi romîni.

Lucrarea aceasta nu caută să fie numai documentară, ci pe lîngă forma ei atrăgătoare şi fondul ei plăcut, scoate în relief, din punct de vedere social, atît suflete mari, caractere, chi-

puri dăltuite în măreţie, din cremene, cît şi urîta păcătoşenie şi dispreţuitoarea mişelie, trădarea.

Nici o revoluţie a Neamului romînesc, nu s'a sfîrşit cu un triumf al jertfei pentru care a început, întru realizarea deplină a scopului ei; din cauza nemerniciei şi nimicniciei unor inşi din comunitatea romînească, cari învinşi de patimi şi lăcomie, au zădărnicit biruinţa, vînzînd pe conducători.

Redeşteptat din acest păcat, romînul trăeşte azi, împlinirea gîndului mare şi sfînt al Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu, după moartea lui, prin biruinţa lui, pusă în mîinile Mişcării Legionare. Nu e o simplă coincidenţă între cele două revoluţii. Prin fondul lor, par similare. Ambele s'au născut, pentru descătuşarea romînului, de sub jugul străinilor, asupritorilor şi profitorilor sudorii şi muncii lui.

Aceasta ne-o arată strălucit, autorul revoluţiei lui Horia, în cartea de care ne ocupăm aci.

Gloata sufere. însă din frămîntarea ei răsar capii, Horia, Cloşca şi Crişan. Pătimirile acestora, alăturea de mulţimea romînească, cresc. Drumul la „Impărat" şi promisiunile cari rămîn neîmplinite, dospesc răsvrătirea în sufletul Moţilor, care trece de creştetul Detunatei. Zăgazurile răbdării sunt rupte, luptele încep, dar iată în toiul revoluţiei misiţii străini şi „popii" răutăţii, aliaţi cu străinii, prin arginţi (cari de data aceasta sunt 300 de galbeni) găsesc trădătorii şi osîndirea Căpitanilor dela 1784—85 vine, prin frîngerea lor pe roată. Nădejdea neamului nu piere. Ea trece peste veacuri şi la un răstimp după Avram Iancu, răsare încă un Căpitan, frînt şi sugrumat şi el de mişei şi asasini, cari unelteau pierzania neamului. Şi pe aceştia păcatul lor şi puterea neamului îi răpune, Legiunea printr'un nume predestinat, Horia, biruindu-i, întocmai după spusele Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu.

Aceasta este întreaga candoare sufletească, care respiră la fiecare pagină, din cartea neînfricatului luptător C. Stoicănescu.

Prin ea se face o socializare a acelor sentimente, cari sunt primordiale în viaţa şi pentru viaţa unei naţiuni.

Cartea aduce un mare bine comunităţii noastre naţionale, prin rolul ei educativ.

De aceia rostul ei bine determinat şi din punct de vedere social, pe lîngă cel istoric, literar, ne-o aşează ca o lucrare de valoare necesară naţiunii romîneşti.

ION BLAGAILA

MELOS. *Culegere de studii muzicale scoasă de G. Breazul.* (Scrisul Romînesc).

Au apărut, în condițiuni tehnice excepționale, volumul II și IV din colecția Melos. Volumul II aduce studiul lui Marțian-Negrea: Un compozitor romîn ardelean din secolul XVIII-lea, Ioan Caioni (1629—1687). Marțian Negrea este profesor de armonie, contrapunct și compoziție la Conservatorul din Timișoara și totodată unul din protagoniștii muzicii romînești de azi. Studiul său asupra lui Ioan Caioni — figura unui călugăr franciscan, romîn de origine, care a jucat un rol important în viața culturală a catolicilor din Ardeal — aduce în cele 72 de pagini — disciplina unei munci temeinice ce-l așează în rîndul oamenilor de știință muzicală. Primul capitol aduce date asupra vieții lui Caioni, scoțînd în evidență activitatea muzicală a acestuia, citând 22 de lucrări, printre cari, în special, *„marea antologie muzicală"* unde găsește urmele muzicii romînești din veacul XVII. Cele două capitole ce urmează se ocupă cu notația muzicală a codicelui caionian, bazată pe sistemul de șapte litere (a, b, c, d, e, f, g) de care se servește tabulatura de orgă a veacurilor XVI—XVIII, și cu materialul lui muzical, cuprinznd o serie de melodii de dans și o melodie cu un caracter semi religios, al cărei text latinesc este aproape identic cu textul versului „In Cana Galilei" — cunoscut la noi și în ziua de azi. Capitolul IV aduce anexe și bibliografie. Cartea d-lui Marțian Negrea trebue mai ales scoasă în evidență.

Volumul IV din colecția Melos este contribuția la o polemică ce a preocupat în ultimii ani, opinia publică muzicală și se intitulează *Colindele, întîmpinare critică.* Stilul viu și interesant în care d. G. Breazul înțelege să susțină părerile sale față de afirmațiunile d-lui C. Brăiloiu, păstrează o demnă atitudine științifică. Studiul interesează în afară de latura lui polemică, întrucît aduce o serie întreagă de date cu privire nu numai la metoda de investigație a d-lui G. Breazul, ci mai ales la propășirea studiului colindelor noastre, genul oarecum cel mai cercetat pînă în prezent. Din acest punct de vedere bibliografia folosită este într'adevăr considerabilă.

CONDACUL NAȘTERII DOMNULUI, studiu de muzicologie comparată de *I. D. Petrescu,* directorul Academiei de muzică religoasă.

Lumea neumelor bizantine este o carte cu șapte peceți — pentru muzicanții noștri de azi — preocupați de a ocupa posturi de conducere în viața muzicală romînească. Părintele

I. D. Petrescu face din acest punct de vedere o excepție rară. Pasiunea sfinției sale de a studia muzica bisericească a veacurilor trecute, l-a transformat în specialist în materie de muzică bizantină, singurul în părțile aceste ale răsăritului.

O să ne ocupăm odată mai pe larg de concepția de care este călăuzit în cercetarea sa părintele I. D. Petrescu. Studiul pe care-l recenzăm cuprinde 68 de pagini, în foarte frumoase condițiuni de tipar și aduce în facsimil XII planșe după manuscrise dela Grotta Ferrata, Biblioteca din Paris, Academia romînă și colecția proprie. Condacul, facerea lui Romanos cel dulce glăsuitor, se numără printre cîntările Crăciunului.

Părintele I. D. Petreșcu studiază în transcripție o serie de variante după manuscrise grecești și romînești extrem de interesante în ceiace privește evoluția cîntării condacului din veacurile XIII—XIX. Trece apoi la studiul comparat al melodiei găsind influența condacului în colindele noastre și căutînd asemănarea cu versiunea blajeană și cea sibiană a condacului cari reprezintă față de tradiția scrisă a muzicei bizantine, tradiția orală transmisă din veac în veac. Prin aceasta ajungem în miezul problemei pe care o pune știința muzicii bizantine. Pe lîngă aceste se oferă posibilități de comparație — foarte dragi părintelui Petrescu — cu muzica bisericii catolice. Condacul Nașterii Domnului, studiul apărut în anul 1940, este primul studiu de știința muzicii bizantine care deschide perspective într'adevăr ample pentru viitorul nostru cultural.

LIVIU RUSSU

Lt. Col. C. ATANASIU : *Ideologie și războiu ; Birocratismul și calea raționalizării muncii*, București 1940.

In lucrarea „Ideologie și războiu" d. Lt. Col. C. Atanasiu analizează cu un bogat material informativ rolul armatei moderne și cercetează diferitele sectoare ale războiului actual (Polonia, Finlanda, Franța). Concluziunile la care ajunge sunt de cea mai mare importanță: elitele actuale militare trebue să ajungă la o stare de identificare cu elitele politice. Numai așa forța spirituală a națiunii, ideologia, va fi una cu forța militară modernă organizată, căci aceasta e calea victoriei.

In „Birocratism și calea raționalizării muncii" se dă o contribuție interesantă raționalizării serviciilor noastre în diferitele instituții.

L. Ț.

REVISTA REVISTELOR

CUVÎNTUL STUDENŢESC, Anul XX, No. 1 (Redactat şi editat de Uniunea naţională a studenţilor creştini romîni).

Organul studenţimii a fost odinioară şi este şi azi un organ în primul rînd de luptă, de veghe aspră, neîndurată. Dela această poziţie el nu trebue să se abată nicidecum. Revoluţia legionară este o continuă clădire, o continuă şi imperioasă atitudine în faţa problemelor zilei ca şi ale celor ce se profilează peste timpuri.

Şi în prefacerea vremurilor tineretul mereu va fi chemat să-şi spună cuvîntul neprihănit, deschis, răspicat.

OMUL NOU, *Director: Stere Mihalexe,* Anul V, No. 5 Brăila.

Omul Nou a fost înainte de prigoană una dintre revistele fruntaşe pornite din provincie. Ea nu se desminte nici acum. Bine scrisă, punînd problemele cu miez, revista Omul Nou este o contribuţie reală pentru îndrumarea şi răspîndirea ideilor legionare.

UNIVERSUL LITERAR, An. XLIX, Nr. 49. Semnează: Ernest Bernea (Cale şi scop în spiritualitatea legionară; C. Murgescu, M. Niculescu, I. Frunzetti, C. Fîntîneru, Mircea Streinul, etc.

VREMEA, An. XII, Nr. 581.

Reţinem scrisul cald şi Moldovenesc al d-nei Vera Totu; Emil Cioran scrie despre Parisul provincial; o nuvelă inedită ne dă I. Băleanu; despre menirea presei — d. Barbu Teodorescu — competent, incisiv şi romîneşte.

L. Ţ.

Redacţia şi Administraţia revistei s'a mutat:

Bucureşti Strada ATENA 27

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
AL ZIARULUI
UNIVERSUL
BUCUREŞTI, STR.
BREZOIANU, 23–25

7 Lei Exemplarul